

Формування фонетичної компетенції

(НАВЧАННЯ ВИМОВИ)

План

1. Зміст і завдання формування фонетичної компетенції у середній школі.
2. Введення і первинне закріплення іншомовних фонетичних явищ.
3. Підтримка і вдосконалення фонетичних навичок. Види фонетично спрямованих вправ.

Література:

- **Матеріали лекції.**
- **Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під кер. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – С. 105-116.**
- **Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : В.Ц. «Академія», 2010. – С. 90-101.**

Які існують види мовленнєвої діяльності ?

рецептивні (Ч, А) /

продуктивні (Г, П)

усні (А, Г) /

писемні (Ч, П)

Які види мовленнєвої діяльності функціонують з опорою на фонетичну компетенцію?

Складники фонетичної компетенції:

- **Знання** (про **звуки** мови і закономірності їх поєднання, про особливості творення звуків, про позначення звуків на письмі, про голос та **інтонацію**, про фонетичні процеси тощо)
- Фонетичні **навички** мовлення (рецептивні, репродуктивні)

Фонетичні навички:

- ◎ СЛУХО-ВИМОВНІ НАВИЧКИ:
  - > навички фонемно правильної вимови **всіх звуків** (артикуляція);
  - > розуміння **всіх звуків** при аудіюванні (фонематичний слух).
- ◎ ІНТОНАЦІЙНІ НАВИЧКИ:
  - > навички розуміння **інтонаційного** оформлення мовлення інших людей (інтонаційний слух);
  - > оформлення власного мовлення відповідно до **найбільш поширених** інтонаційних моделей (інтонування).

⦿ Фонетичний мінімум?

⦿ Принцип апроксимації.

Чи буде володіння рідною
мовою заважати при
оволодінні звуками іноземної
мови?

Яка група звуків найлегша для опанування?

1. [f], [v], [t], [d]
2. [ɪ] - [i:], [o:]
3. [w], [r], [aʊ]

За ступенем подібності до звуків рідної мови фонеми іноземної мови можна поділити на три групи:

1. фонеми, які майже повністю збігаються з фонемами рідної мови [f, v, ʃ, d, b, p, s, z, m, n, l, ʒ, ʒ...];
2. фонеми, які мають схожість із фонемами рідної мови, але мають і суттєві відмінності [e, æ, ʊ, ə:, u, u:, i, i: ....]
3. фонеми, які не мають аналогів у рідній мові [w, ɰ, θ, ŋ, r, ɜ:, ʊi, uə, auə ....]

Для введення звуків якої групи
потрібне додаткове пояснення?

1. для всіх;
2. для 1 та 2;
3. для 2 та 3;
4. для 1 та 3.

Для навчання яких звуків необхідним є пояснення артикуляції, яке супроводжується імітацією?

1. для звуків, максимально наближених до звуків рідної мови;
2. для звуків, схожих зі звуками рідної мови, але які відрізняються від них за суттєвими ознаками;
3. для звуків, які відсутні в рідній мові.

Підходи до навчання фонетики:

- а) імітативний;
- б) аналітико-імітативний;
- в) аналітичний.

Який із них домінує

- під час вивчення рідної мови ?
- під час вивчення ІМ у загальноосвітній школі?
- під час вивчення ІМ в університеті?

Особливості навчання іншомовної вимови у школі:

1. В основі навчання вимови лежить **аналітико-імітативний** підхід.
2. Навчання вимови носить **апроксимований** характер.
3. При введенні фонетичних явищ вчитель повинен керуватись **принципом комунікативності**.

Звуки яких груп є джерелом типових комунікативно значущих помилок?

1. максимально наближені до звуків рідної мови?
2. схожі зі звуками рідної мови, але які відрізняються від них за суттєвими ознаками?
3. які відсутні в рідній мові?

Напрямки роботи з фонетичним матеріалом:

- формування фонетичних навичок;
- підтримка та вдосконалення фонетичних навичок.

Введення іншомовних звуків (II та III групи)

ситуація

ситуативні фрази

ситуативні фрази

окремі слова

окремі слова

ізолюваний звук

ізолюваний звук

німа артикуляція

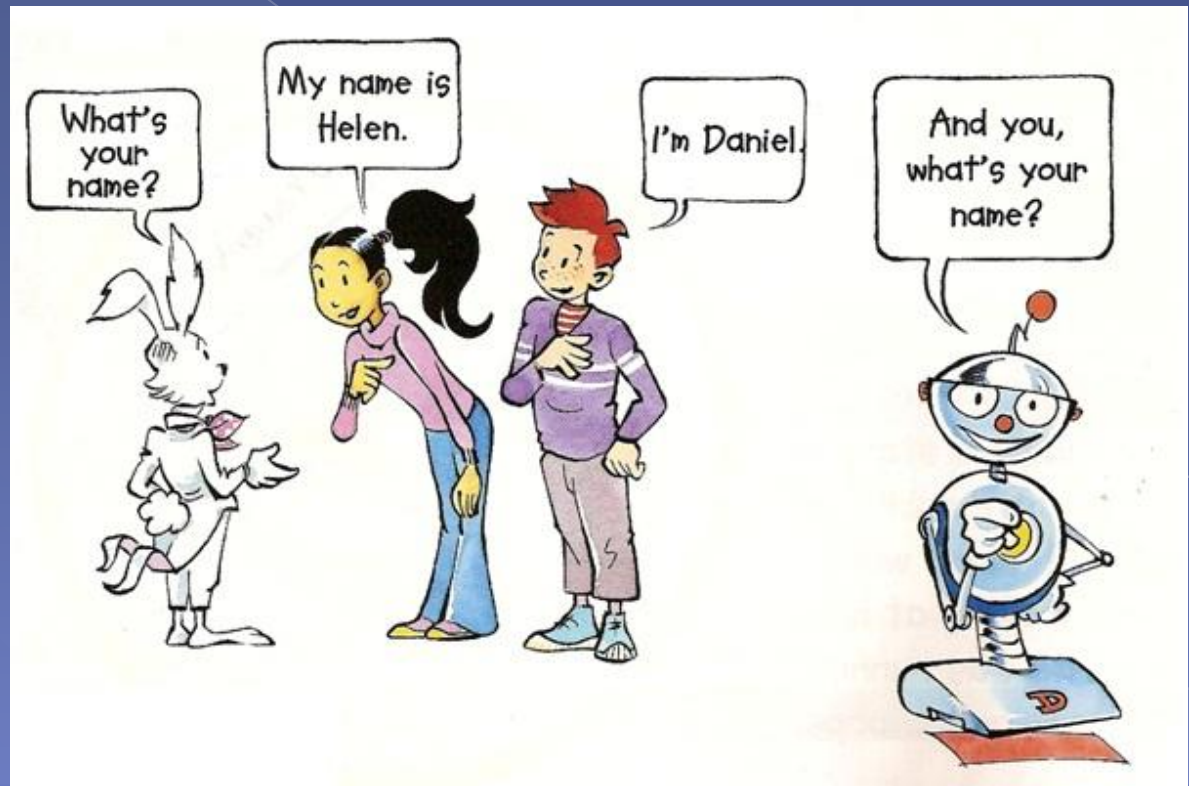
У
Ч
И
Т
Е
Л
Ь

У
Ч
Н
І

[w]

- What's your name?

Які ще фонетичні явища
опрацьовуються під час
тренування мікродіалога

What's your name?

My name's ....

Яка мета вправи

- з точки зору вчителя?
- для учня?

Висновки:

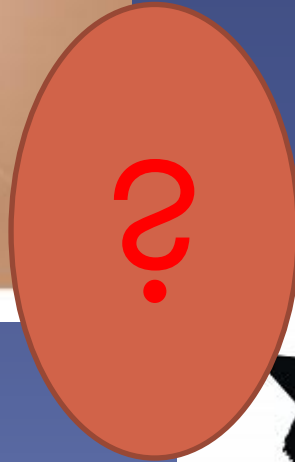
- Фонетичні явища не опрацьовуються ізольовано; виділення є короткочасним, повернення у контекст є принципово необхідним.
- Робота з фонетикою має місце під час:
  - > фонетичної зарядки на початку уроку;
  - > формування лексичних та граматичних навичок;
  - > навчання **аудіювання, говоріння та техніки читання.**

www.shutterstock.com · 100591591

[æ]

cat

bat

black

Фонетично спрямовані вправи

- рецептивні
(вправи у слуханні);
- репродуктивні
(вправи у відтворенні).

Рецептивні фонетичні вправи

- на впізнавання

(напр. Послухайте ряд звуків. Підніміть руку, коли почуєте звук ...);

- на диференціацію

(напр. Послухайте пари слів і визначте, чи однакові в них перші (...) звуки);

- на ідентифікацію

(напр. Послухайте слова зі звуками [...] і [...] Кожного разу піднімайте картку з відповідним транскрипційним значком).

Приклад репродуктивних фонетичних вправ

- учитель подає зразок (називає предмети на малюнках);
- учитель ставить загальні запитання (e.g. Is this a ...?);
- учитель ставить спеціальне запитання (What's this?)
+ робота в парах
(Really what's this? - It's a ...);
- гра на відгадування предмету.

Наочність у навчанні фонетики

- ◎ зорова

- ◎ СЛУХОВА

Джерела слухової наочності:

- мовлення вчителя (поняття ТТТ – teacher's talking time).
- аудіозаписи матеріалів підручника (компонент НМК).
- навчальні пісні у виконанні носіїв мови;
- автентичні пісні;
- скоромовки;
- jazz chants;
- мультфільми, фільми, теле- та радіопередачі;
- ...

На якому етапі виконуються фонетично спрямовані вправи?

1. на початковому;
2. на середньому;
3. на старшому.

